

Mark Rutte en de bodem

Tijdens een congres over bodemenergie in 2009 vroeg ik een deskundige waar hij zijn geld op zou inzetten: energie uit de zon, uit wind of uit de bodem. Hij moest het antwoord schuldig blijven. Mijn vakantie bracht me dit jaar naar de Beierse Alpen. Vanuit de trein was het heerlijk om van de verschillende landschappen te genieten. Opvallend waren de vele zonnepanelen in Duitsland. Niet alleen op daken, maar ook op vele hectares voormalige landbouwgrond. Blijkbaar kun je aan zonne-energie minstens zo goed verdienen als aan koeien. Al of niet met subsidie van de overheid, maar dat geldt ook voor de landbouw. In het Duitse nieuws werd regelmatig bericht over een energiereis die Angela Merkel maakte. Zij verdiepte zich in alle mogelijke vormen van energieopwekking, om later een gefundeerde keuze te kunnen maken. Blijkbaar is de vraag naar zon, wind of bodem maar ook naar olie en uranium niet zo eenvoudig te beantwoorden. Zelfs niet voor Angela Merkel die natuurkunde heeft gestudeerd.

Het energievraagstuk moet worden opgelost en het liefste duurzaam. Dat staat nog los van de klimaatverandering. De fossiele voorraden raken immers ooit op. Bovendien kleven er behoorlijke risico's aan de winning daarvan, zoals onlangs in de Golf van Mexico is gebleken.

Het is op voorhand niet duidelijk welke vorm van energieopwekking het beste is. Dat zal van plaats tot plaats en van land tot land kunnen verschillen. Het energievraagstuk is zo veelomvattend dat het onverantwoord is welke mogelijkheid dan ook bij voorbaat uit te sluiten.

De bodemopbouw in de Nederlandse Delta is zodanig, dat het opslaan van warmte en koude in watervoerende pakketten een fantastische kans is. Nederland zou daarin kunnen gaan voorlopen, zodat op duurzame wijze in een aanzienlijk deel van de energiebehoefte kan worden voorzien. Bovendien ontstaat zo een prachtige exportkans richting andere landen met een vergelijkbare bodemopbouw. Het zou goed zijn als het nieuwe Nederlandse kabinet, dat hopelijk wil bijdragen aan een duurzame samenleving, dit signaal serieus neemt.